

מדת בדת

לע"נ הגאון ר' רפאל בנימין בן
 רבי אריה לוי זצוק"ל הערות
 והנצחות טל' 0548449853 או מייל
 MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 355 פרשת אמור תשע"ט

בכורות כג-כט

שיעון חזק חיומי בדרך קצרה

ואם הוא דיבר על ר' יוסי בן המשולם לקמן הרי כבר הוא אמר להדיא שהלכה כר' יוסי בן המשולם, ואם לגבי שער של בעל מום הרי עקביא בן מהללאל חלק על רבנן ויש לומר שרוב דיבר על רשב"ג והחידוש הוא שמה שחלקו בברייתא לא נקרא מחלוקת,

דף כד אך קשה א"כ מדוע רב צריך לפסוק כר' יוסי בן המשולם ויש לומר שאם רב לא היה אומר בכל הפרק היינו אומרים שהוא דיבר רק על ר' יוסי בן המשולם והוא אמר בכל הפרק שר' יוסי אמר שני דברים ומחלוקת בברייתא על רשב"ג נקראת מחלוקת לכן רב היה צריך לומר גם הלכה כר' יוסי ללמד שכשהוא אמר הלכה בכל הפרק הכוונה לרשב"ג ומחלוקת בברייתא לא נקראת מחלוקת, בברייתא שנינו שמי שקנה בהמה מניקה מעכו"ם הבא אחריו הוא בכור מספק כי בהמה מרחמת גם כשלא ילדה, ורשב"ג אומר שהדבר בחזקתו וכן אמר רשב"ג שאם אדם נכנס לעדרו בלילה וראה כעשר או כחמש עשרה מבכירות ושאינם מבכירות ילדו ולמחרת השכים ומצא זכרים תלויים באינם מבכירות ונקבות תלויות במבכירות אינו חושש שבנה של זו בא אצל זו.

יש להסתפק בדברי רשב"ג שהדבר בחזקתו שבהמה לא מרחמת אם לא ילדה אך אם ראינו שילדה חוששים שהיא מרחמת או שהיא מרחמת רק את שלה והיא לא מרחמת את שאינו שלה והנ"מ אם ילקה משום אותו ואת בנו שאם ברור לנו שהיא מרחמת רק את שלה א"כ ילקה עליו, אך אם יש צד שהיא מרחמת גם את שאינו שלה א"כ לא ילקה, ולכאורה יש לדייק מדברי רשב"ג שלא חוששים שבנה של אחרת היה משמע שזה בחזקת בנה, ויש לדחות שלא כתוב הוא אלא היה והכוונה שלא חוששים שמא הוא בנה של אחרת אלא א"כ היה לה ולד מתחילה, ויש להוכיח ממה ששנינו שאם נכנס לעדרו וראה את המבכירות מניקות ואת שאינן מבכירות מניקות לא חושש שבנה של זו בא אצל זו ושל זו בא אצל זו ולכאורה נחשוש שמא היא ריחמה, ויש לומר שכשיש לה בן היא לא עוזבת אותו ומרחמת את של אחרת, ולכאורה יש להוכיח ממה שאמר רשב"ג הדבר בחזקתו וכתוב וכן היה רשב"ג אומר משמע שהרישא הוא כמו בסיפא שודאי הוא שלה כך ברישא, ויש לדחות שבסיפא אמנם הוא ודאי שלה אך ברישא לא מדובר שודאי הוא שלה, ומה שכתוב וכן הכוונה לגבי הפטור מבכורה.

רבה בר בר חנה אומר בשם ר' יוחנן שאם ראה חזיר כרוך אחר רחל היא פטורה מבכורה אך הוא אסור באכילה עד יבא ויורה צדק לכם, ולכאורה היא פטורה מבכורה כרשב"ג ומה שאסור באכילה זה לפי רבנן, ועוד קשה מדוע הוא אמר עד יבא ויורה צדק לכם ויש לו לומר עד יודע לך הדבר, ואין לומר שר' יוחנן הסתפק אם הלכה כרשב"ג או כרבנן שא"כ מדוע היא פטורה מבכורה, ועוד שר' יוחנן אמר להדיא שבכל מקום שרשב"ג שנה במשנתנו הלכה כמותו מלבד ערב וצידן וראיה אחרונה, ויש לומר שאמנם פשוט לר' יוחנן שהלכה כרשב"ג אך הוא הסתפק בדעת רשב"ג אם מי שילדה מרחמת גם אחרים או שאינה מרחמת אלא את שלה ויהיה מותר לאכלו, אך קשה א"כ מדוע נקט התנא חזיר הרי יש נ"מ גם בטלה לגבי אותו ואת בנו, ויש לומר שאם היה כתוב טלה היינו אומרים שהיולדת מרחמת רק את מינה ולא את שאינו מינה ולכן נקטו חזיר שגם באינו מינה יש צד שהיא תרחם ולפ"ז מה שאמר ר' יוחנן **עמוד ב** שאחאי הגדול הסתפק בראה חזיר שכוון אחר רחל ולכאורה אם הספק הוא לגבי בכורה מדוע הוא לא הסתפק בטלה האם הלכה כרשב"ג או כרבנן, ויש לומר שהוא

דף כג רב דימי מוכיח ממה ששנינו שאם נפלה סאה תרומה לק' סאים של חולין לר"א הם יאכלו נקודים או קליות או שילושו אותם במי פירות או שיחלקום לעיסות ולא יהיה כביצה במקום אחד, וביאר עולא שהטעם לכך הוא שמא יביא קב חולין טמאים ממקום אחר וקב ועוד ממין זה והוא חושב לבטלם ברוב אך כיון שיש עוד משהו מצא מין את מינו וניעור, ואמר אביי אמנם מצאנו שם שטומאה מעוררת טומאה אך לא מצאנו שטהרה מעוררת טומאה, ויש להוכיח ממה ששנינו שאם התערב אפר פרה כשר באפר מקלה הולכים אחר הרוב לטמא ואם הרוב אפר מקלה אינו מטמא, ולכאורה אם נאמר שטומאה שבטלה היא כאילו נמצאת אמנם ברוב מקלה לא יטמא במגע אך שיטמא במשא, ויש לומר שאכן ר' יוסי בר' חנינא אמר שטהור מגע ומטמא במשא, אך קשה מדברי רב חסדא שנבלה בטלה בשחוטה כי נבלה לא יכולה להיות מותרת כשחוטה, ולכאורה אמנם במגע אינה מטמאה אך שתטמא במשא, אמר לו אביי אתם שניתם את זה בדברי רב חסדא ואילו אצלינו שנו שר' חייא אמר שנבלה ושחוטה בטלות זו בזו ועל כך שנו את דברי ר' יוסי בר' חנינא שטהור מגע אך מטמא במשא, ומה ששנינו שר"א בן יעקב אמר שאם בהמה גסה שפעה חררת דם היא תקבר והיא נפטרה מבכורה ושנו על כך שר' חייא אמר שהיא לא מטמאה לא במגע ולא במשא וקשה מדוע אינה מטמאה במשא ושתק אביי, אך לכאורה ניתן לחלק שזה כטומאה סרוחה, אך זה מובן לדעת בר פדא שטומאה חמורה במשא מטמאה רק כל עוד ראויה לגר וטומאה קלה מגע מטמאה כל עוד ראוי לכלב א"כ ניתן להעמיד שהיא לא ראויה לגר, אך לדעת ר' יוחנן **עמוד ב** שגם טומאה חמורה מטמאה כל עוד היא ראויה לכלב א"כ מדוע לא יהיה טומאת משא, ונשאר בקושיא.

בר פדא למד מהפסוק לא תאכל כל נבלה לגר, שרק הראויה לגר היא נקראת נבלה ואם אינה ראויה לגר אינה קרויה נבלה, ור' יוחנן למד משם רק מי שהיא סרוחה מתחילה ובר פדא סובר שלא צריך פסוק למעט סרוחה מעיקרא כי היא כעפר בעלמא, ולכאורה יש להוכיח מדברי ר"א בן יעקב שבהמה גסה ששפעה חררת דם היא תקבר והיא פטורה מבכורה ור' חייא שנה על כך שהיא לא מטמאה לא במגע ולא במשא ור' יוחנן ביאר שזה מטעם ביטול ברוב, ולכאורה נאמר שהיא לא מטמאה כי לא היתה ראויה כלל, ויש לומר שהיא היתה ראויה מתחילה אגב האם.

שנינו לגבי מכשירים שר"א בן יעקב אמר שאם נפלו מים כל שהוא לציר טהור הוא טמא ואמר ר"נ בשם רבה בר אבוח שרואים משם שעמי הארץ נחשדו לערב מחצה בציר, ולכאורה מדוע צריך להגיע למחצה הרי גם פחות ממחצה יהיה טומאה כי עם המשהו זה מחצה ומחצה לא בטל וניתן לפרש שהוא התכוון רק עד מחצה בציר, ועוד יש לומר שטומאת עם הארץ היא מדרבנן וטומאת משקים זה מדרבנן ורבנן גזרו רק ברוב ולא במחצה ומחצה.

משנה רשב"ג אומר שמי שלקח בהמה מניקה מעכו"ם אינו חושש שהיא הניקה את בנה של אחרת, אם נכנס לעדרו וראה את המבכירות מניקות וגם את שאינם מבכירות מניקות לא חוששים שבנה של זו בא אצל האחרת ושל האחרת בא אצל זו. **גמרא** ר"נ אומר בשם רב שבכל הפרק ההלכה היא כמו מה ששנו בסתם או כיחיד ולא במה שחלקו, ורב ששת אמר שרב אמר שמועה זו בשעה שהוא נם ושכב שהרי ברישא נחלקו ר"ע ור' ישמעאל, ומה שאמר ר"א בן יעקב הלכה כמותו שהרי משנתו קב ונקי, ומה שאמר רשב"ג הרי חלקו עליו בברייתא,

הסתפק לגבי בכורה לדעת רבנן או לאכילה לדעת רשב"ג שרובן יתכן שהיא מרחמת רק במינה ולא שלא במינה, או שהיא מרחמת גם באינו מינה ולרשב"ג גם אם נאמר שהולדת מרחמת היא מרחמת רק את מינה ולא את שאינו מינה או שהיא מרחמת גם באינו מינה, ונשאר בתיקו.

משנה ר' יוסי בן המשולם אומר שהשוחט בכור מותר לו לעשות מקום לתלוש שיער בקופיץ ובלבד שלא יזינו ממקומו ומותר לתלוש שיער לראות מקום מום. **גמרא** רב אמר שהלכה כר' יוסי בן המשולם.

שאלו את רב הונא מה הדין ביו"ט האם טעמו של ר' יוסי שתולש לא נקרא גוזז ובכ"ז אסור ביו"ט כי הוא עוקר דבר מגידולו או שר' יוסי סובר שתולש נקרא גוזז ובכ"ז הוא התיר בבכור כי זה דבר שאינו מתכוון וא"כ מותר גם ביו"ט, אמר להם רב הונא שישאלו את רב חננאל אם הוא יאמר שהלכה כר' יוסי בן המשולם אני אפשר לומר שאלוהו והוא אמר שרב פסק כר' יוסי בן המשולם וחזרו לרב הונא והוא אמר להם א"כ מותר גם ביו"ט וכן שנינו שרב חנניא בר שלמיא אמר להדיא בשם רב שכנגדו ביו"ט מותר,

דף כה ויש להקשות הרי רב חייא בר אשי אמר בשם רב שאסור להדק ביו"ט בגד סביב לברז של חבית כי הוא סוחט אף שאינו מתכוון, ויש לומר שבזה גם ר"ש שמתיר דבר שאינו מתכוון יאסור כמו שאמרו אביו ורבא שר"ש מודה בפסיק רישא, אך קשה שר' חייא בר אשי אמר בשם רב שהלכה כר' יהודה ורב חנן בר אמי אמר בשם שמואל שהלכה כר"ש ורב חייא בר אבין שנה בלא שאמרו כן בשם רב ושמואל שרב פסק כר' יהודה ושמואל פסק כר"ש, ויש לומר שאכן רב סובר כר' יהודה ותולש אינו גוזז ובכ"ז הוא התיר ביו"ט כי הוא עוקר דבר מגידולו כלאחר יד, אך יש להקשות ששנינו שמי שתלש כנף וקטמו ומרטו חייב ג' חטאות וביאר ר"ל שתולש חייב משום גוזז וקוטם חייב משום מחתך ומורט חייב משום ממחק, ויש לומר שבכנף זה עקירה כדרכו, ולכאורה יש לדייק שאם רב פסק כר' יוסי בן המשולם ר' יוסי סבר כמותו שדבר שאינו מתכוון אסור ולכאורה קשה ששנינו לגבי פסול שיער שחור בפרה ששתי שערות שעיקרם אדום וראשם שחור אמר ר' יוסי בן המשולם גוזז במספרים ואינו חושש א"כ הוא מתיר באינו מתכוון, ויש לומר שהוא סבר שלא נאסרה גיזה בפרה, אך קשה ששנינו על הפסוק לא תעבוד בכור שורך ולא תגוז בכור צאנך ומצאנו שור בעבודה וצאן בגיזה ולאסור שור בגיזה וצאן בעבודה לומדים ממה שכתוב לא תעבוד ולא תגוז, ויש לומר שבפרה לא נאסר גיזה כי היא קדשי בדק הבית אך קשה שר"א אמר שקדשי בדק הבית נאסרו בגיזה ועבודה ויש לומר שזה רק מדרבנן, אך קשה א"כ איך התיר ר' יוסי לגזוז את השיער ויש לומר שלא גזרו בפרה שאינה מצויה, אך קשה שניתן לחללה ולהוציאה לחולין ואז יגזוז אותה ויחזיר אותה לקדושתה, ויש לומר שדמיה יקרים ולא מצוי דמים לחללה עליהם, אך קשה שיכול לפדותה כדברי שמואל שאם פדה הקדש שוה מנה בפרוטה זה חל ויש לומר ששמואל אמר רק בדיעבד אך לא מחללים לכתחילה פחות משויו, ועוד יש לומר שאכן רב סובר כר' יוסי בן המשולם אך ר' יוסי לא סובר כרב לענין גיזה שלא בכונה.

רב אשי אמר בשם ר"ל שמותר לתלוש שער בכור כדי לשחטו רק ביד ולא בכלי ומה שכתוב עושה מקום בקופיץ מכאן ומכאן אין הכוונה שתולש בקופיץ אלא הוא עושה מקום עבור הקופיץ.

הסתפקו אם מותר לתלוש שיער לראות מום לכתחילה או רק בדיעבד, ור' ירמיה מוכיח ממה ששנינו שאם צמר הסתבך באזן אמר ר' יוסי בן המשולם שיתלוש את השער ויראה את המום משמע שעושים כך לכתחילה, ורב מרי מוכיח מהמשך המשנה וכן התולש את השער לראות מקום מום ולכאורה מדוע כתוב וכן שאין לומר שזה לענין להזיז ממקומו כי זה ק"ו שאם לצורך שחיטה שהשחיטה מוכיחה על כך בכל זאת לא

יזינו ודאי לראות מקום מום מותר מוכח שזה הולך על תולש ומותר לכתחילה.

משנה אם נשר שער לבכור והניחו בחלון ואחר כך שחטו לר' יהודה עקביא בן מהללאל מתיר **עמוד ב** וחכמים אוסרים ור' יוסי אומר שלא בזה התיר עקביא אלא הוא התיר בשער בעל מום שנשר והניחו בחלון ואח"כ הוא מת וחכמים אסרו, צמר שמדולדל בבכור מה שנראה עם הגיזה מותר ומה שלא נראה עמה אסור. **גמרא** יש לדייק בדברי ר' יוסי לא בזה התיר עקביא אלא הוא אסר בשחטו וקשה שזה ק"ו שאם במת הוא התיר ק"ו כששחטו, אלא הכוונה לא בזה התיר עקביא וחכמים אסרו ובשחטו מותר לכו"ע ונחלקו במת, ואמר ר' אסי בשם ר"ל שנחלקו בהתירו מומחה שחכמים גזרו שמא ישהה אותו ועקביא לא גזר אבל אם עדיין לא התירו מומחה לכו"ע אסור, ורב ששת מקשה ממה ששנינו שלת"ק בעלי מומים אוסרים את תערובתם בכל שהוא ור' יוסי אומר שייבקר, ודקדקו בזה שאם כוונתו שיבדוק מום ואז יקחנו א"כ ת"ק אמר שלא יבדוק, וביאר ר' נ' בשם רבה בר אבוה שמדובר שהתערבה גיזת בכור בעל מום בגיזת חולין ות"ק הוא כר' יהודה במשנה שחכמים אסרו שנשחטו ור' יוסי לשיטתו שחכמים התירו בשחטו והם אמרו יבקר דהיינו שיבדוק אם הוא מום קבוע או לא ואף שלא התירו מומחה, ורבא מבאר שיבקר הכוונה שיבדקו אם התירו מומחה ואם לא אסור וכשעלה רבין הוא אמר שמועה זו לפני רב ירמיה ור' ירמיה אמר בבליים טפשים וכי כיון שיושבים אתם בארץ חשוכה שהיא בקעה אתם אומרים שמועות חשוכות וכי לא שמעתם את דברי ר' חייא בר אבא בשם ר' יוחנן שנחלקו בבדק ולא מצא וכמחלוקת ר"מ ורבנן שלר"מ כל דבר שהוא בחזקת טומאה הוא בחזקתו עד שתודע הטומאה וחכמים סוברים שחופר עד שמגיע לסלע או לקרקע בתולה, ור' אסי אמר בשם ר' יוחנן שנחלקו בבדק ומצא כמו לגבי שדה שאבד בה קבר שהנכנס לתוכה טמא וסובר רבי שאם נמצא בתוכה קבר הנכנס לתוכה טהור שאומרים שהקבר שאבד הוא הנמצא ורשב"ג אומר שיבדקו את כל השדה, ור' אסי לא ביאר כר' חייא שדוקא לגבי טומאה יש סברא לומר שהטומאה הלכה ע"י עורב או עכבר שנטלה אך במום לא שייך לומר שהמום נעלם, ור' חייא סובר שגם בזה יכולים לחלוק כי יתכן שהמום עבר והתרפא, ור' חייא בר אבא לא ביאר כר' אסי שיתכן שדוקא בשדה סבר רשב"ג שלא מספיק שמצאו קבר כי יתכן שכמו שהוא קבר שם כך אחר קבר שם אך בקדשים אין הדרך שאחרי שבדקו יעשה בהם מום, ור' אסי סובר שכיון שהם נוגחים אחד את השני מצוי שיהיה בהם מום, ויש להקשות ששנינו שמי שתלש צמר מבכור תם אף שנולד בו מום ושחטו אסור ומשמע דוקא בתם,

דף כו אך בעל מום מותר אף שלא התירו מומחה, ויש לומר שהתנא קורא תם לכל מי שלא התירו מומחה, ולכאורה נחלקו בזה תנאים ששנינו שהתולש צמר מבכור תם אף שנולד בו מום ושחטו אסור ואם תלש מבכור בעל מום ואח"כ הוא מת עקביא בן מהללאל מתיר וחכמים אוסרים, ואמר ר' יהודה שלא בזה התיר עקביא אלא בשער בכור בעל מום שנשר והניחו בחלון ואח"כ שחטו ובזה התיר עקביא וחכמים אסרו ור' יוסי אמר שבזה אבא חלפתא מודה שהוא מותר אך חכמים אמרו ביחוד שנייחנו בחלון שמא יש בו תקוה שאם שחטו מותר לכו"ע, ואם מת עקביא מתיר וחכמים אסרו ולכאורה ר' יוסי הוא כדברי ת"ק, ולכאורה נחלקו בהתירו מומחה שלת"ק רק בהתירו מומחה מותר ואם לא לא, ור' יוסי מתיר גם בלא התירו מומחה, ורבא אומר שלכו"ע מותר רק בהתירו מומחה ויש בזה ג' שיטות: שלת"ק נחלקו במת וגם בשחטו ונקטו מת ללמד את כוחו של עקביא, ולר' יהודה במת אסור לכו"ע ונחלקו בשחטו, ולר' יוסי בשחטו מותר לכו"ע ונחלקו במת, ור"נ אומר שהלכה כר' יהודה כיון ששנו כמותו במסכת עדיות הנבחרת ששנינו שאם שער בכור בעל מום נשר והניחו בחלון ושחטו עקביא בן מהללאל מתיר וחכמים אסרו ור"נ בר יצחק

מדייק גם ממשנתינו ששנינו צמר המדולדל בככור מה שנראה עם הגיזה מותר ומה שאינו נראה אסור ולכאורה אם זה כר' יוסי ומדובר בשחטו הרי לר' יוסי גם חכמים התירו בשחטו ואם מדובר במת הרי רבנן אסור בין נראה ובין שאינו נראה, ואם זה כעקביא יש לומר להיפך שמה שנראה עם הגיזה אסור כי המיתה אוסרת אותו ומה שלא נראה עם הגיזה מותר כי הוא נתלש מעיקרא וא"כ זה כר' יהודה ואם מדובר במת הרי גם לעקביא אסור אלא מדובר בשחטו ולעקביא מותר בין נראה עמו ובין שלא נראה עמו אלא זה כרבנן וא"כ נחלקו בשחטו כר' יהודה.

ר' ינאי מסתפק בתולש צמר מעולה תמימה ואין להסתפק בחטאת ואשם שהוא לא ישהה אותם כי הם באים לכפרה ובככור ומעשר ודאי יש לאסור כי הוא ישהה אותם שהרי הם לא באים לכפרה אלא הספק הוא רק בעולה **עמוד ב** שעיקרה לא לכפרה א"כ הוא ישהה אותה עבור צמרה, או שכיון שהיא מכפרת על עשה הוא לא ישהה אותה, ולכאורה יש להוכיח ממה ששנינו שהתולש צמר מבכור תם אף שנולד בו מום שחטו אסור ומשמע רק בתולש ואם נתלש מותר וכ"ש שבעולה יש להתיר שהוא לא ישהה אותה עבור מה שיתלש לבד, ויש לדחות שגם נתלש אסור וכתוב תולש לחדש את כוחו של עקביא שמתיר בתולש בבעל מום, אך קשה שבמשנה כתוב נשר ויש לומר שכתוב נשר לחדש את כחם של רבנן וכתוב אח"כ תולש להודיע את כוחו של עקביא שמתיר.

ר"א מבאר בשם ר"ל שנראה עם הגיזה הכוונה שעיקרו הפוך כלפי ראשו שהוא כפול באמצע, ורב נתן בר אושעיא מפרש שהכוונה שהוא לא מתמעך עם הגיזה, ומבאר רב אילעא שר"ל לא פירש כרב נתן שאי אפשר שהגיזה תהיה בלי נימים מדולדלות ואם נאסור גם בזה לא נתיר שום גיזה.

פרק עד כמה

משנה שיעור הזמן שישראל מטפל בככור: בדקה ל' יום ובגסה חמישים יום, ולר' יוסי בדקה ג' חדשים, ואם הכהן אמר לו בתוך הזמן תנהו לי לא יתן לו, ואם הוא בעל מום ואמר לו הכהן תן לי ואוכל אותו מותר ובזמן המקדש אם הוא היה תם ואמר לו הכהן תן לי להקריב אותו מותר, בכור נאכל שנה בשנה בין תם ובין בעל מום שכתוב לפני ה' אלוֹקֵיךְ תֹאכְלֵנּוּ שנה בשנה אם נולד לו מום בתוך שנתו רשאי לקיימו כל י"ב חודש ואחר י"ב חודש רשאי לקיימו עד ל' יום. **גמרא** רב כהנא אומר מנין למדו שהשיעור ל' יום בדקה ונ' בגסה שכתוב בכור בניך תתן לי שהוא ל' יום כן תעשה לצאנך, מלאתך ודמעך לא תאחר כן תעשה לשורך, ואין לומר להיפך שמסתבר לחבר מלאתך ודמעך למוקדם בפסוק ואת בכור בניך למאוחר, אך קשה שנחבר לסמוך לו ובכור בניך סמוך לשורך, אלא מבאר רבא שכתוב תעשה לשורך וזה מוסיף עשיה נוספת בשור ואין לומר ס' יום שזה נמסר לחכמים שרק עד נ' יום הוא צריך לאמו, וכן שנינו בכרייתא בכור בניך תתן לי כן תעשה לצאנך ואין לומר כך לשורך כי כתוב תעשה הוסיף לך עשיה אחרת בשורך ולא מסרו הכתוב אלא לחכמים ולמדו מכאן שישראל חייבים לטפל בדקה ל' יום ובגסה נ' יום ור' יוסי אומר שבדקה ג' חדשים שטיפולה מרובה, ושנינו על כך מפני ששיניה דקות.

רב ששת אומר שאם הכהן אמר לישראל תן לי ואטפל בה לא יתן לו כי הוא נראה ככהן המסייע בבית הגרנות, ובכרייתא שנינו שכהנים ולויים ועניים המסייעים בבית הרועים ובבית הגרנות ובבית המטבחים לא נותנים להם תרומה ומעשר בשכרם ואם עשו כן חיללו ועליהם נאמר שחתם ברית הלוי, ועוד נאמר ואת קדשי בני ישראל לא תחללו ולא תמותו וצריך פסוק נוסף שלא נאמר שאין עונש על כך לכן כתוב שיש בזה מיתה, ובקשו חכמים לקנוס את בעלי הבתים להפריש שוב אך לא קנסו כדי שלא יבואו להפריש מהפטור על החיוב,

דף כז בכלום יש טובת הנאה לבעלים שאם ישראל הפריש תרומה מכריז ומצאו ישראל אחר ואמר לו קח סלע ותנהו לבן בתי הכהן מותר אך לכהן עבור כהן אסור והתנא לא שנה כך

בכל מתנות כהונה שיתכן שרק בתרומה שהיא קדושת הגוף שהיא לא מתחללת לא יבואו לטעות בה אך בשאר שיש קדושת דמים יבואו לטעות שהקדושה תתחלל על ד' זוז ויבואו לנהוג בהם מנהג חולין.

רבא אומר שבתרומת חו"ל לא נאסר הכהן לסייע בבית הגרנות ורב חמא היה נותן את המתנות למשרתו.

שמואל אמר שתרומת חו"ל יכול לבטלה ברוב ורבה היה מבטל ברוב ואוכלה בימי טומאתו, אם היה מזדמן לרב הונא בר רב יהושע יין של תרומה הוא היה לוקח שני שיעורים מחולין כנגד שיעור אחד של תרומה והיה לוקח שיעור אחד ואוכלו וכן עשה מכאן ואילך נותן אחד ולוקח אחד, עוד אמר שמואל שבתרומת חו"ל יכול לאכול מצד אחד ולהפריש אח"כ, עוד אמר שמואל שתרומת חו"ל נאסרה בטומאה רק למי שהטומאה יוצאת מגופו ודוקא באכילה ובנגיעה לא אסור כלל ואמר רבינא שלכן נדה יכולה להפריש חלה וכהן קטן שעדיין לא נטמא מגופו יכול לאכול ואם אין כהן קטן היא תקח את החלה בראש המרדה ותתן תנור ואח"כ היא תפריש חלה אחרת כדי שלא תשתכח תורת חלה ויאכלנה כהן גדול.

ר"נ ורב עמרם ורמי בר חמא הלכו בספינה וכשעלה רב עמרם להתפנות באה אשה לפניו ושאלה האם טמא מת יכול לטבול ולאכול תרומת חו"ל ואמר ר"נ לרמי בר חמא **עמוד ב** וכי יש לנו הזאה אמר רמי בר חמא וכי לא נחשוש לרב עמרם וכשחזר רב עמרם הוא אמר בשם רב שטמא מת טובל ואוכל בתרומת חו"ל ואין הלכה כמותו כמו שאמר מר זוטרא בשם רב ששת שטמא שרץ טובל ואוכל בתרומת חו"ל ואין הלכה כמותו.

יש לדייק בדברי המשנה נולד לו מום בתוך שנתו מונים שנה ללידתו ואמר רב יהודה בשם רב שלומדים את זה מהפסוק לפני ה' אלוֹקֵיךְ תֹאכְלֵנּוּ שנה בשנה איזה שנה נכנסת בחברתה היינו השנה של הבכור עצמו, ואצל רב שנו שנה בשנה שיום אחד בשנה זו וזה מלמד שבכור נאכל בשני ימים ולילה אחד והם ילמדו בכור משאר קדשים וקדשים למדו כדברי רב אחא בר יעקב מהפסוק כבש בן שנתו שנתו שלו ולא של מנין עולם, ורב למד שבכור נאכל לשני ימים ולילה מהפסוק ובשרם יהיה לך כחזה התנופה וכשוק הימין והפסוק מקישו לחזה ושוק של שלמים שהוא שני ימים ולילה אחד,

דף כח ומי שלמד משנה שנה סובר שלא לומדים מובשרם כי יתכן שהפסוק מדבר על חזה ושוק של תודה שהוא נאכל ליום ולילה, ורב למד מלך יהיה שהפסוק מוסיף והיה נוספת בככור, והלומד משנה שנה סובר שמהיה לך לומדים שבכור בעל מום ניתן לכהן ואין לזה מקור אחר בכל התורה, ורב למד מובשרם אחד תם אחד בעל מום ומי שלמד משנה שנה סובר שמדובר בבשרם של בכורות של כל ישראל.

יש להסתפק בדברי המשנה בנוגע מום בתוך שנתו אם מקיימו י"ב חודש ועוד ל' יום או שכשנולד בתוך שנתו מקיימו עד י"ב חודש ולא יותר ואם נולד אחר שנתו יקיים רק עד ל', ויש להוכיח ממה ששנינו שבכור בזמן הזה קודם שנראה להראותו לחכם יקיימו שתיים ושלש שנים ואחר שנראה להראותו לחכם אם נולד לו מום תוך שנתו רשאי לקיימו כל י"ב חדש ואם נולד אחר שנתו אינו רשאי לקיימו אפילו יום אחד ואפילו שעה אחת אך מפני השבת אבידה לבעלים אמרו שרשאי לקיימו ל' יום, אך עדיין יש להסתפק האם ל' יום מדובר תוך שנתו או קודם שנתו, ויש להוכיח ממה ששנינו שאם נולד לו מום מט"ו יום בתוך שנתו משלמים לו ט"ו יום אחר שנתו, ויש להוכיח מכאן גם כדברי ר"א שאומר שנותנים לו ל' יום משעה שנולד לו מום, וללישנא בתרא ר"א אמר שאם נולד מום לבכור תוך שנתו נותנים לו ל' יום אחר שנתו שכתוב לפני ה' אלוֹקֵיךְ תֹאכְלֵנּוּ שנה בשנה ושלושים יום הם ימים שנחשבים שנה, אך יש תיובתא לר"א מהכרייתא הנ"ל שאם נולד לו מום בט"ו יום תוך שנתו נותנים לו ט"ו יום אחר שנתו משמע רק השלמה ולא שנותנים לו לכתחילה ל' יום.

משנה בכור שנשחט לר' יהודה יכול לראות מומו אחר שחיטה ור"מ אומר שאם נשחט שלא על פי מומחה אסור, אם מי שאינו מומחה ראה את הבכור ושחטו על פיו יקבר והמתיר ישלם מביתו. **גמרא** רבה בר בר חנה אומר שלא נחלקו במום של דוקין שבעין שלא מתירים לאחר מיתה כי הם משתנים ונחלקו במומים שבגוף שר"מ גזר במומים שבגוף משום דוקין שבעין ור' יהודה סובר שלא גוזרים מומים שבגוף משום דוקין שבעין, וכן שנינו שמי ששחט בכור והראה את מומו ר' יהודה אומר שבדוקין שבעין אסור כי הם משתנים אך במומים שבגוף מותר כי אינם משתנים, ור"מ אומר שגם מומים שבגוף אסור מפני שהם משתנים אך קשה הרי מומים שבגוף לא משתנים אלא הכוונה שר"מ אסר מפני המשתנים, ור"נ בר יצחק אומר **עמוד ב** שיש לדייק כן ממשנתנו שר"מ אמר הואיל שנשחט שלא על פי מומחה אסור משמע שר"מ אסר מצד קנס.

יש להסתפק בדברי ר"מ שגזר מפני המשתנים, האם כולם משתנים או שיש מומים שאכן אינם משתנים והנ"מ היא להכחיש עדים שאמרו שלא השתנה שאם נאמר שכולם משתנים הם עידי שקר אך אם נאמר שיש משתנים ויש שלא ניתן לסמוך עליהם, ויש להוכיח מדברי רבה בר בר חנה שר' יאשיה מאושא אמר בא ואראה לך בדוקים שהם משתנים ויש להוכיח מזה שאמר לו בא ואראך משמע שיש משתנים ויש שלא.

לכאורה יש להוכיח מדברי המשנה שאם שחטו על פי אדם שאינו מומחה יקברוהו וישלם מביתו וזה סתמא כר"מ שגזרו בכל המומים, ויש לדחות שמדובר שהוא הורה בדוקין שבעין שגם ר' יהודה מודה.

שנו בברייתא שמשלם רביע דמיו לדקה ומחצה לגסה ומבאר רב פפא שבגסה ההפסד מרובה יותר מדקה אך קשה א"כ ישלם בכל אחד לפי ההפסד בו, ומבאר רב הונא בר מנוח בשם רב אחא בר איקא שבדקה משלם פחות שגזרו בו משום מגדלי בהמה דקה.

משנה מי שדן דין וזיכה חייב וחייב זכאי טימא את הטהור וטיהר את הטמא מה שעשה עשוי וישלם את הנזק מביתו ואם הוא היה מומחה לב"ד הוא פטור. **גמרא** לכאורה מוכח מהמשנה כר"מ שמחייב בדינא דגרמי, ור' אילעא מבאר בשם רב שבדן את הדין מדובר שנשא ונתן ביד אך זה מובן רק בחייב את הזכאי אך קשה בזיכה את החייב שהרי אם אמר לו פטור אתה א"כ זה לא נקרא שהוא נשא ונתן ביד, ורבינא מבאר שמדובר שהיה אצלו משכון והוא נטל אותו ממנו, ובטימא את הטהור מדובר שהוא נתן שרץ בטהור וטיהר טמא מדובר שהוא עירבם עם פרותיו.

משנה היה מעשה שניטלה האם לפרה ור' טרפון האכילה לכלבים כדין טריפה וחכמים ביבנה התירוה שתודוס הרופא אמר שלא יוצאת ממצרים פרה וחזירה שלא ניטלה ממנה האם כדי שלא תלד ואמר ר"ט הלכה חמורך טרפון ור"ע אמר לו אתה מומחה לרבים שפטור מלשלם בטעותו. **גמרא** יש להקשות מדוע ר' טרפון אמר שהוא הפסיד שניתן לו דין של טעה בדבר משנה שיכול לחזור, ויש לומר שאכן ר"ע אמר לו טענה אחת שאתה טועה בדבר משנה שיכול לחזור, ועוד שגם אם טעית בשיקול הדעת אתה מומחה לב"ד שפטור מלשלם.

משנה הנוטל שכר לראות מומים של בכורות לא שוחטים על פיו אלא א"כ הוא מומחה,

דף כט כמו אילא שגר ביבנה שחכמים התירו לו לקחת ד' איסרים לבהמה דקה וששה לגסה בין תם ובין בעל מום. **גמרא** החילוק בין גסה לדקה שבגסה הטירחא של הבדיקה גדולה יותר מדקה.

לכאורה מובן מה שהוא לוקח שכר על בעל מום כי הוא מתירו לו אך מדוע הוא נוטל שכר על תם, ויש לומר שהוא נוטל על תם שלא יחשדוהו באמר שהוא בעל מום והוא מכשיר בשביל השכר, אך קשה שא"כ גם כשיטלו שכר על הפסק של תם יבואו לומר שהוא בעל מום והוא לא התירו כדי לקבל עליו

שכר שוב, ויש לומר שתקנו שכר על אותה בהמה רק עבור בדיקה אחת.

משנה מי שנוטל שכר לדון דיניו בטלים וכן הנוטל שכר להעיד עדותו בטלה והנוטל שכר להזות ולקדש מימיו מי מערה ואפרו אפר מקלה, ואם הדן או המעיד או המקדש היה כהן מטמאים אותו מתרומתו והמוליכו מאכילו ומשקהו וסכו ואם הוא היה זקן מרכיבו על החמור ויקבל שכרו כפועל. **גמרא** רב יהודה אומר בשם רב מנין שלא נוטלים שכר על מה שפרטה המשנה, שכתוב ראה למדתי אתכם ומשה רבנו אומר כמו שאני בחנם כך אתם בחנם, וכן שנו בברייתא על הפסוק כאשר צוני ה' אלוקי מה אני בחנם אך אתם בחנם, ואם לא מצא בחנם ילמד בשכר שכתוב אמת קנה אך אינו יכול לומר כמו שלמדתי בשכר כך אלמד בשכר שכתוב אמת קנה ואל תמכור.

יש להקשות על דברי המשנה שלא נוטלים שכר להזות ולקדש ששנינו שהמקדש אשה במי חטאת ובאפר פרה היא מקודשת גם בישראל, ואב"י מחלק שבשכר הבאה ומלוי היא מקודשת ורק על הזאה וקידוש אין ליטול שכר וכן מדויק שאצלינו במשנה כתוב להזות ולקדש ובקידושין כתוב המקדש במי חטאת ובאפר חטאת א"כ מדובר על האפר והמים עצמם.

יש להקשות איך מותר לכהן ללכת להטמאות ויש לומר שמדובר בבית הפרס שטומאתו מדרבנן וכמו שאמר רב יהודה בשם רב שניתן ללכת בבית הפרס ע"י ניפוח **עמוד ב** ורב יהודה בר אמי אמר בשם רב יהודה שבית הפרס שנידוש הוא נטהר או שמדובר בשאר טומאות שכהן אינו מוזהר עליהן.

המשנה מסיימת שיכול ליטול שכר כפועל והיינו כפועל בטל ומבאר אב"י כפועל בטל של אותה מלאכה שהוא עובד בה ולא יקבל את כל שכרו שהרי בכל זאת זה קל יותר.

משנה מי שחשוד על בכורות לא לוקחים ממנו אפילו בשר צבי ולא עורות שלא נעבדו ור"א אומר שמותר לקחת ממנו עורות של נקבה ולא לוקחים ממנו צמר מלובן או צואי אך מותר לקחת ממנו טווי ובגדים. **גמרא** לא לוקחים בשר צבי שהוא מתחלף בבשר עגל ומשמע שעורות עבודים מותר לקנות ממנו שאם זה היה של בכור הוא לא היה טורח בו שהוא חושב שאם ישמעו מזה החכמים הם יפסידו את זה ממנו.

ר"א מתיר לקחת ממנו עורות של נקבה כי הם ניכרים ות"ק סובר שיתכן שהוא זכר והוא חקק במקום זכרותו ויאמר שעכברים אכלוהו, ור"א לא חשש לכך כי מקום אכילת העכברים ניכר.

יש להקשות אם לא לוקחים ממנו צמר מלובן ק"ו שלא יקחו ממנו צמר צואי ויש לומר שכתוב דבר אחד צמר מלובן מצואתו.

יש להקשות מדוע כתוב טווי ובגדים הרי בבגד יש חוטים טוויים ויש לומר שמדובר בבגד נמטי שהוא מחוטים שלא נטור.

משנה מי שחשוד על השביעית לא לוקחים ממנו פשתן ואפלו סרוק אך לוקחים ממנו טווי וארוג. **גמרא** יש להקשות אם קונים טווי ק"ו שקונים ארוג שהוא מחוטים טוויים ויש לומר שמדובר בתיכי שהם שרשראות מחוטים שלא נטור.

משנה לר' יהודה מי שחשוד למכור תרומה כאילו היא חולין לא קונים ממנו אפילו מים ומלח, ור"ש אסר לקנות ממנו רק מה שיש בו זיקת תרומה ומעשרות. **גמרא** ר"ש בא לרבות גם קרבי דגים שמערכים בהם שמן.